

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

16 Quando lex censeatur poenam imponere ipso iure.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

imponatur illi a pœnae, sic Sanchez alios referens num. 5, Suarez num. 12.

3 Secundò inferre possimus Prælatos sola voce, & non scriptis excommunicantes contra cap. 1. de sentent. excommunicati. in 6. non contrahere suspensionem illo cap. impostam, si excommunicatio altunde fuit nulla; vel si de facto non habuit effectum, eo quod subditus appellavit, aut patuit mandato; quia tunc Prælati non committit actum, cui est annexa suspensio; suspensio enim non cuiquam excommunicationis sed excommunicationi latæ fuit imposta: non enim est lata excommunicatio, quousque aliquis illam, contrahat, nisi tentaverit; & ita tenet Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 2. num. 5. cum Lupo ali. got. 73. de sentent. excomm. paulo post princ. vers. sed de secundo.

4 Quòd si pœna imposta sit actui aliis invalido, vel qui sit invalidus lege illa, quæ pœnam imponit, tunc ob actum invalidum contrahitur pœna: sic Sanchez, Suarez, & alij supra relati. Ratio est manifesta, quia tunc solum factum, & depravatam animam intendit lex punire, non iuris effectum, vel, ut clarus dicam, incendit lex punire attentionem actus, non ipsum actum verum. Quapropter si aliqua via excutietur nullitas actus, pœna hæc evitabitur, quia non est factum id, cui pœnae sunt annexæ.

5 Limitat autem Suarez num. 10. hanc doctrinam, in casu, quo actus non sit aliis invalidus, nisi ob eam causam, quæ a lege punitur. Nam si a iure invalidus est, affirmat non contrahi pœnas impostas: hæc ratione excusat emphyteutam, qui inconsulto domino vendit, ut nen cadat in commissum, si venditio aliis nulla sit. Idem excusat Notarium conscientem instrumentum factum, ut non cadat in pœnas falsario impostas, si instrumentum ex alio capite nullum sit. Idem est de rebaptizante, si de facto primus Baptismus nullus extiterit, non contrahere pœnas rebaptizanti impostas; quia tunc re vera non est rebaptizatio: est ipse ex conscientia erronea sic esse existimet. Idem est de aubente secundò, si ex alio capite nullum sit secundum matrimonium, vel primum fuerit nullum. Ratio omnium est, quia cum hæc leges sint pœnales, & odiosæ, stricte sunt interpretandæ. Placet hæc læc enia.

PUNCTUM XVI.

Quando lex censetur pœnam imponere ipso iure.

- 1 Non censetur imponere, cum loquitur per verba indifferencia.
- 2 Aliqui limitant in pœna infamie, sed repellitur limitatio.
- 3 Secundò limitant, si si duplici constitutione idem esset statutum sed non approbatur.
- 4 Tertio limitant in constitutione verbis geminatis prolata.
- 5 Lex pœnam imponens sub verbis de presenti, intelligitur ipso iure.
- 6 Inducit nullitatem omnibus subsequentibus.
- 7 Si sub verbis imperatiis directis in iudicem feratur, non censetur pœna ipso iure imposta; secus si directæ sit in reum specialis aliqua circumstantia.

1 Dico primò, quoties lex per verba indifferencia pœnam imponit, non censetur pœna ipso iure imposta esse, sed per sententiam imponenda, quia leges pœnam imponentes in initioem partem sunt interpretandæ, ita Cardin. Tuleus prædicte conclus. ubi b. pœna conclus. 238. n. 4. & in verbo, privatio, conclus. 719. n. 7. Suarez lib. 5. de leg. lib. cap. 6. n. 2. & cap. 7. num. 5. Salas de legibus, disp. 15. sect. 6. n. 79. Fatinacius fragm. crim. v. p. verb. lex, n. 59. pag. mibi 189.

Ex quo fit, si statutum intendat aliquid fieri sub pœna capitis, vitæ, exilij, excommunicationis, privationis honorum, &c. non incurri has pœnas, nisi advenierit sententia: sic Tuleus supra Suarez cap. 6. n. 4. Salas sect. 4. n. 4. & sect. 3. n. 77. Tiraquellus in l. si unquam, C. de reuocand. donat. verbo reuertatur, n. 254. Fatinacius num. 69.

2 Limitant aliqui supradictam conclusionem in pœna infamie, quæ non ab homine, sed a lege imponitur. At, ut optime expendit Suarez lib. 5. cap. 6. n. 17. & seq. & Salas disp. 15. sect. 6. n. 77. ad finem & Valquez disp. 73. cap. 1. non semper delicto annexa est; & dato esse annexam alicui delicto, & illo commissio incurri, indiget sententia declaratoria criminis, secus verò est de propria irregularitate, quæ nunquam ab homine sed a iure imponitur, consentit Fatinacius num. 77. & num. 85.

3 Limitant secundò, nisi duplici constitutione idem esset statutum: tunc enim affirmant, ne frustratoria sit, & inutiles constitutio pœnam ipso iure imponere, etiam si per verba de futuro, aut indifferencia procedat, & verba extrahi à propria significatione, tradit plures referens Tiraquell. in l. si unquam, C. de reuocand. donat. verbo reuertatur, n. 34. 35. 44. 45. & videtur consentire Fatinacius num. 90. 91. & aliquantulum Suarez

lib. 5. c. 6. num. 14. & 15. quatenus dicit seruandam legem, & si non addat pœnam ipso iure, posse aliquem effectum habere specialem, si prima lex in defectu eadem venit. Sed tunc iam non est secunda lex, sed prima, si prima non obligat. At ex sola geminata constitutione efficac argumentum non desumitur, cum possit ob maiorem rei obseruatiam, & recommendationem pluribus constitutionibus idem mandari.

4 Limitant tertio, nisi verbis geminatis constitutio procedat; tunc enim & annulationem actus, & pœnam ipso iure incurri, tradunt communiter scribentes: ut videtur est apud Tiraquell. num. 64. Fatinacium n. 72. Tuleum prædicte conclus. 719. n. 12. At si rationi inhærendum est, non videtur hæc geminatio sufficere, ut defendit Suarez lib. 5. de legibus, cap. 6. num. 12. Salas num. 78.

5 Dico secundò, lex pœnam imponens sub verbis de presenti, aut præteriti temporis, intelligitur ipso iure; ut si dicat: Excommunicatus, suspensus, priuatus sit, non tenet, nullius sit reboris, nullius momenti; sic docet innumeris referens Fatinacius n. 73. & 74. consentit Tiraquellus, Tuleus, Francisc. Suarez, Salas & alij. Fateor tamen hæc verba sæpe futurum tempus significare. Quapropter, nisi aliquid addatur, denotans præteritum tempus, non debeat intelligi pœnam ipso iure imponere, ut ex his, quæ numer. 7. dicemus, colligi potest; semper enim in pœnis benigna interpretatio facienda est.

6 Ex hæc conclusione inferit Fatinac. n. 83. cum Tiraquell. in l. si unquam, C. de reuocand. donat. verbo reuertatur n. 212. & seq. Cardin. Tuleus conclus. 719. n. 26. & 27. & alij, si per statutum, aut sententiam alicui denegantur iudicia: ut si dicat, non audiatur bannitus, aut excommunicatus sit, inducere nullitatem ipso iure in omnibus gestis per ipsum. Et idem est, si statutum præfigat terminum ad probationem aliquam faciendam, & transacto termino libeat, ut non audiat, audiri non poterit, neque admitti ad probandum: & omnes probationes transacto illo termino esse nullas.

7 Excipit tamen ab hæc conclusione legem, quæ fertur per verba imperatiui modi directæ in iudicem: ut si dicat lex, Petrus si hoc fecerit, excommunicatur, priuatur, deponatur, interdicitur, spolietur, abiciatur, & pellatur; tunc enim non contrahitur pœna ipso iure, sed est ferenda per iudicem, illa enim lege non obligatur reus, sed iudex instruitur quid debeat facere cum reo, si tale delictum commiserit; sic docet cum communi Salas disp. 16. sect. 3. num. 4. & sect. 6. n. 78. conclus. 3. Tuleus verbo privatio, conclus. 719. n. 13. Fatinac. 2. part. fragm. crim. verbo lex, pag. 191. num. 67. & facit, quod dicit num. 78. & num. 13. & seq. At si verba sint directæ ad reum, ut amittatur, careat iure, perdat, incidat in excommunicationem, subiacet excommunicationi, censenda sunt in pœnam ipso iure, contrahere, præteritum si addatur aliqua ex illis particulis, mox, incouitenti, statim, illius, ex tunc, continuo, proinus & similia sic Salas de leg. disp. 15. sect. 6. num. 78. Et quidem de excommunicationis pœna illis verbis additis certum existimo. De privatione iuris quærit non probò, ut rectè probat Tiraquellus in l. si unquam, C. de reuocand. donat. verbo reuertatur, n. 151. Fatinac. 2. part. 2. fragm. verbo lex, pag. 199. à num. 125.

PUNCTUM XVII.

Quæ sint verba, quibus lex censetur annullare actum, aut pœnam imponere.

- 1 Si verbis expressis irritatio fiat, nulla est dubitatio.
- 2 Quid de verbis, nullius sit momenti, nullius valoris, & efficacia.
- 3 Quid de illis, caveant omni robore firmitatis.
- 4 Quid de illis, non potest, non possit.

1 DE verbis expressis id declarantibus, nulla est controuersia: ut si lex dicat, talis actus irritus sit ipso iure, ipso facto, co ipso, ex tunc; quia, cum lex ipso iure possit annullare actum, nullis verbis elatiotibus id significare potest. De aliis verò verbis est aliqua inter Doctores controuersia, an actus nullitatem ipso iure inducant?

2 Et primò dubitatur de illis verbis, nullius sit momenti, nullius sit efficacia, & valoris, de quibus Tiraquell. in d. l. si unquam, C. de reuocand. donat. verbo reuertatur, n. 97. Salas disp. 15. sect. 6. sub. num. 79. docet ipso iure nullitatem inducere. Cui modo dicendi assentior, quando nullitas præcedit actum, at si actus supponitur factus, & ob alicuius omissionem postea sequatur irritatus, non censet irritacionem esse ipso iure. Explico, Prouisus fuit in aliquo beneficio; impetratur tibi residere; aliis gratia facta nullius sit momenti, non inducit irritatio ipso iure, quia solum intelligitur pœnam uocationis tibi esse comminatam, quia illa irritatio est propria pœna, cum tendat ad tollendum ius quæsitum: sic docet Oldrad. conf. 155. quem referet, & sequitur Tuleus verbo comminatio concl. 477. n. 1. Fatinac. 2. part. fragm. verbo lex, n. 100. & 101. & Tiraquell. & seq. 3 Secundò